

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/1/2020
Identifikačné číslo spisu:	7118010940
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7118010940.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Y. D. pre obzvlášť závažný zločin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 145 ods. 1 Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 23. januára 2020 v Bratislave dovolanie obvineného Y. D. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Kataríny Habiňákovej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7To/117/2018 zo 17. januára 2019 a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. D.
sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej „okresný súd“) rozsudkom, sp. zn. 5Tk/3/2018 z 21. novembra 2018 uznal obvineného Y. D. (v spoločnom konaní s C. Z.) za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona („Tr. zák.“) k § 145 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe v ňom uvedenom s tým, že obvinení Y. D. a C. Z. dňa 28. decembra 2017 okolo 23.30 h na lesnej ceste pokračujúcej z ulice F. v meste H. v okrese Košice - okolie na príjazdovú komunikáciu v časti zvanej Šugovská dolina, v úmysle usmrtiť, spoločne fyzicky napadli H. D. tak, že drevenými konármi hrúbky 2,2 a 3 cm, menšou až veľkou intenzitou a prudkosťou ho najprv dvakrát udreli do pravej temenno-záhlavnej oblasti hlavy a následne omráčeného a na chrbte ležiaceho H. D., ktorý sa pred útokmi nebránil, minimálne šesťkrát udreli do tvárovej oblasti hlavy, spôsobiac mu viaceré poranenia vrátane tržno-sečných rán na hlave, vylomenie 7 zubov, trieštivé zlomeniny kostí nosa, čeľuste a ľavej lícnej kosti, pomliaždenie kôry mozgu na spodinách spánkových lalokov a plášťový krvný výron pod tvrdou plenou mozgu, so zakrvácaním do mozgových kôr, ktoré viedli aj ku krvácaniu z potrháných spleť ciev tvárovej oblasti v miestach trieštivých zlomenín kostí tváre, pričom k smrti H. D. na mieste došlo udusením v dôsledku masívneho vdýchnutia krvi do pľúc.

Za to okresný súd obvinenému Y. D. uložil podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 17 rokov, na výkon ktorého bol

podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 78 ods. 1 Tr. zák. bol tomuto obvinenému uložený aj ochranný dohľad na 3 roky.

Proti rozsudku okresného súdu podali obvinení Y. D. a C. Z. odvolania, ktoré Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením, č. k. 7To/117/2018-961 zo 17. januára 2019 zamietol podľa § 319 Trestného poriadku („Tr. por.“).

Proti tomuto rozhodnutiu podal 23. júla 2019 dovolanie obvinený Y. D. prostredníctvom obhajkyne JUDr. Kataríny Habiňákovskej, advokátky so sídlom Štúrova 20, Košice. V dovolaní uviedol, že bol v jeho neprospech porušený zákon a ustanovenia o konaní, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo, a to z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) a § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Obvinený poukázal, že v jeho trestnej veci súd porušil ustanovenia Trestného poriadku a prelomil niektoré podstatné zásady dôkazného konania, a to nerešpektoval zásadu, že obvinený nie je povinný dokazovať svoju nevinu, ale vina mu musí byť dokázaná spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti a v prípade existencie pochybností musí súd postupovať miernejšie (in dubio pro mitio), teda rozhodnúť v prospech obvineného (zásada in dubio pro reo). Poukázal, že vina obvineného musí byť preukázaná na základe dôkazov vykonaných v súlade s Trestným poriadkom, čo v jeho prípade nedošlo. Skutok nespáchal a súd ho odsúdil aj napriek chýbajúcim priamym dôkazom na trest odňatia slobody v trvaní 17 rokov s tým, že na odsúdenie súdu postačovali aj nepriame dôkazy, ktorých hodnovernosť bola pochybná a ktoré vo svojom súhrne nevedli k logickému a jednoznačnému záveru o jeho vine. Uviedol, že o nepriame dôkazy môže súd opierať výrok o vine len za predpokladu, že tieto vytvárajú vo svojom súhrne logickú, ničím nenarušenú a uzatvorenú sústavu nepriamych dôkazov (nestačí preto jeden nepriamy dôkaz) vzájomne sa dopĺňajúcich a na seba nadväzujúcich, ktoré vo svojom celku zhodne a spoľahlivo dokazujú skutočnosť alebo skutočnosti, ktoré sú v takom príčinnom vzťahu k dokazovanej skutočnosti, že z nich je možné len jediný záver a súčasne vylúčiť možnosť akéhokoľvek iného záveru. Vykonaný dôkaz pachovou skúškou nebol dostatočným dôkazom na preukázanie viny. Je potrebné zdôrazniť, že dôkaz pachových stôp je dôkazom len nepriamym, ktorého vypovedacou hodnotou je najviac to, že sa pach určitej osoby nachádzal na konkrétnych miestach alebo predmetoch, takže s nimi prišla do styku, ale neznamená to, že obvinený nepochybne spáchal trestný čin, pre ktorý bol trestne stíhaný a ktorý s uvedenými miestami či predmetmi súvisí. Ani väčšie množstvo stotožnených pachových stôp obvineného, zaobstaraných s využitím cvičených psov, samo osebe nemôže zmeniť nepriamu povahu tohto dôkazu a urobiť z pachových stôp priamy dôkaz, pretože zistené poznatky nemožno preskúmať iným kvalifikovaným spôsobom. Na konároch, ktorými bol H. D. usmrtený, sa nenašli žiadne iné stopy, z ktorých by bolo možné zistiť, že ho týmito konármi udieral obvinený. Ak bolo dokazovaním zistené, že H. D. bol konármi opakovane udieraný menšou až veľkou intenzitou a prudkosťou, tak by sa museli na konári nepochybne nachádzať aj iné ako pachové stopy, ktoré by smerovali k obvinenému, avšak žiadne takéto usvedčujúce stopy zaistené neboli.

Obvinený uviedol, že výpovede svedkov F. V. a K. L. nie sú hodnoverné, na čom nič nemenia ani znalecké posudky vypracované znalcom z odboru psychológie. Výpovede týchto svedkov boli v rozpore s výpoveďami viacerých ďalších svedkov a zároveň sa tieto výpovede v priebehu konania menili a upravovali, títo svedkovia nehovorili pravdu, ale boli na takéto vypovedanie navedení. Podľa obvineného bol uznaný za vinného len na základe nehodnovernej výpovede svedka a nepriameho dôkazu pachovou stopou, čím súd porušil dôležitú zásadu trestného konania „in dubio pro reo“, pričom tento nedostatok nebol odstránený ani v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa obvineného v konaní bolo porušené právo na obhajobu, kedy súd bez akéhokoľvek odôvodnenia nevypočul svedka, ktorého výsluch navrhoval. Svedkom mala byť suseda svedkov V. a L., ktorá podľa vedomostí obvineného počula, ako sa títo svedkovia doma rozprávali, že vinu za smrť H. D. zvalia na

obvineného. Výsluch tejto svedkyne bol napriek žiadosti obvineného odmietnutý, čím bolo podstatným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Obvinený dovolaciemu súdu navrhol, aby zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Košice písomným podaním z 15. augusta 2019 s tým, že ho navrhol dovolaciemu súdu dovolanie odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por. Prokurátor uviedol, že obvinený spochybňuje správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu. Ďalej namietal, že nebol vykonaný ním navrhovaný dôkaz, v čom vidí porušenie jeho práva na obhajobu. Poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 39/2010 prijaté 14. júna 2010, v zmysle ktorého dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Predmetom dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorý uplatňuje obvinený, môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Prokurátor ďalej uviedol, že opodstatnenie nemajú ani obvineným uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por. Prokurátor sa nestotožnil s názorom obvineného, že bolo porušené jeho právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tým, že súd nevyhovел jeho procesným návrhom a výsledok trestného konania nakoniec vyznel v jeho neprospech. Súď sám rozhoduje o vykonaní dôkazov, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Počas celého súdneho konania sa obvinený mohol vyjadrovať ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu a plne užívať svojich procesných práv zaručených mu Trestným poriadkom. Dôkaz, ktorý nebol súdom vykonaný, nie je ani dôvodom, ktorý by mohol byť identický s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. ako sa domáha vo svojom dovolaní obvinený. Tento dôvod predpokladá, že rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré v skutočnosti aj boli vykonané, ale nie zákonným spôsobom. Nesúhlas obvineného s rozsahom vykonaného dokazovania a jeho hodnotením nemôže zakladať žiaden dovolací dôvod.

Spisový materiál spolu s dovolaním bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní dňa 7. januára 2020.

Po predložení veci najvyšší súd ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.), predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože nie sú splnené namietané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia na úrovni riadneho opravného prostriedku. Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. a dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.), pričom dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, resp. z iných, dovolateľom neuvedených dôvodov. Dovolací súd pri náprave namietaných pochybení preskúma v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a

neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a povinnosť obsahovo namietat' skutočnosti známe v pôvodnom konaní zakladajúce niektoré z dovolacích dôvodov najneskôr v odvolacom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.). Pritom obsah konkrétne uplatnených námietok a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pričom v skutočnosti obsahuje argumenty a tvrdenia stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Dovolací súd ku konkrétnym obvineným uplatneným dôvodom dovolania uvádza nasledujúce skutočnosti.

Obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Tento dôvod obvinený argumentačne oprel o to, že súdmi nebol akceptovaný jeho návrh na vypočutie svedkyne - susedy svedkov F. V. a K. L., ktorá mala počuť ich rozhovor o tom, že vinu za smrť poškodeného H. D. zvalia na obvineného Y. D..

Dovolací súd k tomu uvádza, že právo navrhovať dôkazy (vrátane návrhov na vypočutie svedkov) patrí medzi základné práva obvineného (§ 34 ods. 1 Tr. por.). Je však na posúdení súdu, aby rozhodol, ktoré z dôkazov navrhovaných procesnými stranami vykoná, pričom pri tomto svojom rozhodovaní je obmedzovaný zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci v tom smere, že pokiaľ má súd za to, že dôkazy získané z vykonaných dôkazných prostriedkov sú dostatočné na zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, nie je povinný vykonať ďalšie stranami navrhované dôkazné prostriedky, a teda procesné strany majú síce právo navrhovať dôkazy, ale tomuto právu nezodpovedá povinnosť súdu všetky navrhované dôkazy aj vykonať (k tomu primerane R 7/2011, R 14/2015-II.). Vo svojich meritórnych rozhodnutiach okresný súd (na stranách 6 a 7) a krajský súd (na stranách 12 až 16) podrobne uviedli konkrétne dôkazy (nielen nepriame, ale aj priame dôkazy), o ktoré opierajú skutkové zistenia, akými úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov a právne úvahy, ktorými sa spravovali pri posudzovaní dokázaných skutočností v otázke viny, ako aj ako sa vyrovnali s obhajobnými vyjadreniami vrátane obhajobných tvrdení o tom, že skutok mali spáchať svedkovia F. V. a K. L..

Dovolací súd navyše zo spisu zistil, že obvinený Y. D. v pôvodnom konaní neuplatnil návrh na svedecké vypočutie susedy svedkov F. V. a K. L., keďže návrh na vypočutie svedkyne Z. F. (o vypočutie, ktoré by malo ísť - v dovolaní nie je svedkyňa špecifikovaná osobnými údajmi) podal na hlavnom pojednávaní konanom dňa 21. novembra 2018 spoluobvinený C. Z., pričom o takom návrhu bolo okresným súdom rozhodnuté spôsobom, že bol odmietnutý podľa § 272 ods. 3 Tr. por. (č. l. 894). Aj keď, okresný súd výslovne neuviedol vo svojom meritórnom rozhodnutí dôvody nevyhovenia návrhu na vykonanie tohto dôkazu (dovolací súd upozorňuje okresný súd, že podľa § 168 ods. 1 Tr. por. ide o jednu zo základných náležitostí obsahu odôvodnenia rozsudku, a preto v budúcnosti treba v meritórnom rozhodnutí také dôvody výslovne uviesť), z obsahu odôvodnenia rozsudku okresného súdu a zo spisu vyplýva, že už v pôvodnom konaní na hlavnom pojednávaní vypočutá svedkyňa Z. F. (ktorá bola na hlavné pojednávanie predvolávaná z rovnakej adresy, z akej navrhoval spoluobvinený C. Z. predvolať svedkyňu Z. F.) uvádzala, že počula rozhovor svedkov F. V. a K. L. o tom, že vec hodia na obvinených Y. D. a C. Z., čím sa okresný súd vysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s poukázaním na konkrétne zabezpečené dôkazy a z nich vyplývajúce úvahy, na základe ktorých súd vylúčil dôvodnosť tvrdenia, že skutok mali spáchať osoby F. V. a K. L., a preto už okresný súd podľa všetkého ani nepovažoval za nutné vypočuť inú svedkyňu k tej istej skutočnosti.

Z uvedeného je zrejmé, že podľa dovolacieho súdu k žiadnemu zásadnému porušeniu práva na obhajobu v prípade obvineného Y. D. nedošlo, a preto nebol splnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Obvinený v dovolaní ďalej uplatňuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., podľa ktorého sa vyžaduje zistenie, že rozhodnutie bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. K tomu dovolací súd uvádza, že obvinený v dovolaní neuvádza žiadne relevantné argumenty, resp. úvahy, ktoré by zodpovedali tomuto dovolaciemu dôvodu. Pokiaľ obvinený poukazuje, že súd nevykonal určitý dôkaz - vypočutie susedy svedkov F. V. a K. L. (ktorý navyše tento obvinený ani nenavrhol v pôvodnom konaní, ako to vyplýva z vyššie uvedeného), nemôže ísť o dôkaz, ktorý nebol súdom vykonaný zákonným spôsobom, keďže okresný súd na hlavnom pojednávaní rozhodol o odmietnutí vykonania takeého dôkazu.

V prípade obvineným uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je nutné zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však podľa zákonnej dikcie tohto ustanovenia správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Teda dovolanie, v tomto prípade, neslúži na prípadnú revíziu skutkových zistení vykonaných súdom prvého stupňa a odvolacím súdom (to je možné len v prípade dovolania podaného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.). Pokiaľ obvinený v tejto súvislosti poukazuje, že okresný súd a krajský súd v pôvodnom konaní nesprávne vyhodnotili dôkaznú situáciu poukázaním na konkrétne dôkazy a nerešpektovali zásady v pochybnostiach postupovať miernejšie, resp. v pochybnostiach postupovať v prospech obvineného (in dubio pro mitio, resp. in dubio pro reo), tak uvedené sa práve týka skutkového stavu zisteného v pôvodnom konaní, ktorý však dovolací súd v prípade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nemôže v tomto smere skúmať, meniť ani hodnotiť (skutkový stav je vždy výsledkom hodnotenia vykonaného dokazovania). Zistený skutkový stav môže dovolací súd posudzovať len z pohľadu jeho nesprávneho právneho posúdenia alebo nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia, resp. právneho predpisu (ak má priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku), a teda vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku meritórneho rozhodnutia môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nie však námietky skutkové (primerane k tomu R 3/2011, R 47/2014-II., R 14/2015-III.). V tomto prípade, však obvinený v rozpore s uvedeným uplatňuje práve námietky charakteru skutkového, ktoré nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 <..

Na základe uvedeného dovolací súd zistil, že podaným dovolaním nebol splnený žiadny z uplatnených dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto na neverejnom zasadnutí podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.